

ปกิณณกวกคฺควณฺณา (มยา วุจฺจเต)

โส (มาณโว) อาจริยํ อุปสงฺกมิตฺวา " อหํ อิมสฺส สิปฺปสฺส อา
ทิมชฺฌเมว ปสฺสามิ, โน ปรีโยสานํ ปสฺสามีติ วตฺวา, อาจริเยน "อหํ
ปี ตาต น ปสฺสามีติ (วจเน) วุจฺจเต, "อถ โก อาจริย ปรีโยสานํ ชา
นาตีติ ปุจฺจิตฺวา, "อิเม ตาต อิสฺโย อีสิปฺตเน วิหรนฺติ, เต
ชาเนยฺยํ, (ตฺवं) เตสํ สนฺติเก อุปสงฺกมิตฺวา ปุจฺจนฺตฺสูติ อาจริเยน วุจ
เต, ปจฺเจกพุทฺเธ อุปสงฺกมิตฺวา ปุจฺจิ "ตฺมเห กิร ปรีโยสานํ ชา
นาถาติ. "อาม ชานามาติ.

"เตนหิ เม อาจิกฺขถาติ.

"มยํ อปฺพุพฺพชิตฺตสฺส น อาจิกฺขาม; สเจ เต ปรีโยสาเนนต
โถ, ปพุพฺพชฺสฺสูติ.

โส "สารถฺติ สมฺปฏฺิจฺจิตฺวา เตสํ สนฺติเก ปพุพฺพชิ.

อถสฺส เต "อิทํ ตาว สิกฺขสฺสฺสูติ วตฺวา "เอวํ เต นิวาเสตพฺพํ,
เอวํ (เต) ปารุปีตพฺพนฺตฺอิทาธินา นเยน อภิสมาจาริกวตฺตํ อาจิกฺขีสุ.

โส ตตฺถ สิกฺขนฺโต อุปนิสฺสยสมฺปนฺนตฺตา น จิรฺสฺเสว ปจ
เจกสมฺโพธิ อภิสมฺพุชฺฌิตฺวา สกลพาราณสีนคเร คคนตเล ปุณฺณจฺน
โท วีย ปากโณ ลาภคฺคยสคฺคปฺปโต อโหสิ. โส อปฺปายุกสฺวตฺต
นิกสฺส กมฺมสฺส กตตฺตา น จิรฺสฺเสว ปรีนิพฺพายิ.

อถสฺส ปจฺเจกพุทฺธา จ มหาชนโน จ สรีริกฺจจํ กตฺวา ธาตุ
โย คเหตุวา นครทฺวาเร ฐปํ ปติฏฺฐาเปสฺ.

สงฺฆิปี พฺราหฺมโณ "ปฺปโต เม จิรํ คโต, ปวตฺติมสฺส ชานิส
สามีติ ตํ ทฏฺฐกาโม ตกฺกสิลโต นิกฺขมิตฺวา อนฺุปฺพุเพน พา
ราณสี ปตฺวา มหาชนกายํ สนฺนิปฺติตํ ทิสฺวา "อทุธา อิเมสุ (ชเน

สุ) เอโกปี (ชโน) เม ปุตุตสส ปวตฺตี ชานิสฺสตีติ อุปสงฺกมิตฺวา ปุจ
จิ "สุสิโม นาม มาณโว อิธาคมิ, อปี นุ ตสส ปวตฺตี ชานาถาติ.

(มหาชโน อาห) "อาม พุราหุมน ชานาม, (โส มาณ
โว) อสุกสฺส นาม พุราหุมนสฺส สนฺติเก ตโย เวเท สขณายิต
วา ปพฺพชิตฺวา ปจฺเจกโพธิ์ สจฺฉิกตฺวา ปรินิพฺพายิ, (อมฺเหหิ)
อยมสฺส ธุโป ปตฺติจฺจาปีโตติ.

โส ภูมี หตฺเถน ปหริตฺวา โรหิตฺวา กนฺทิตฺวา เจตียงฺกณํ คนฺต
วา ตินฺยานิ อุทฺธริตฺวา อุตฺตรสาณฺเณน วาลุกํ อาหริตฺวา เจ
ตียงฺกณเณ อาภิริตฺวา กมณฺทลฺลทฺเถน ปริปฺโฬสิตฺวา วณฺปปฺเพหิ ปุชฺ
กตฺวา สาณฺเณน ปตํ อารोเปตฺวา ธุปสฺส อุปริ อตฺตโน จตฺตํ
พนฺธิตฺวา ปกฺกามิ.

สตุถา อิทํ อตีตํ อาหริตฺวา "ตทา ภิกฺขเว อหํ สงฺโฆ พ
ราหุมนเณ อโหสิ, มยา สฺสิมสฺส ปจฺเจกพุทฺธสฺส เจตียงฺกณเณ ตินฺนา
นิ อุทฺธฏฺธานิ, (ชนา) ตสฺส เม กมฺมสฺส นิสฺสนฺเทน อฏฺฐ- โย
ชนมคฺคํ วิหตฺตชาณฺณกณฺณกํ กตฺวา สุทฺธํ สมตลํ กรีสุ; มยา
ตตฺถ วาลูกา โอภิณฺณา, (ชนา) ตสฺส เม (กมฺมสฺส) นิสฺสนฺ
เทน อฏฺฐ-โยชนมคฺเค วาลุกํ โอภิรีสุ; มยา ตตฺถ วณฺกุสุ
เมหิ ปุชา กตา, (ชเนหิ) ตสฺส เม (กมฺมสฺส) นิสฺสนฺเทน อฏฺฐโย
ชนมคฺเค๑ นานาวณฺณานิ ปุปฺพานิ โอภิณฺณานิ, เอกโยชนฏฺฐจาเน
คฺงฺกาย อุทกํ ปณฺจวณฺณเณหิ ปทุเมหิ สยฺจณฺนํ: มยา ตตฺถ กมณฺทลฺลท
เถน ภูมิ ปริปฺโฬสิตา, ตสฺส เม (กมฺมสฺส) นิสฺสนฺเทน เวสาลิยํ
โปกฺขร-วสฺสํ วสฺสิ; มยา ตตฺถ ปตํ อารอ
ปีตา, มยา ตตฺถ จตฺตลฺลจ พุทฺธํ, ตสฺส เม (กมฺมสฺส) นิสฺสน
เทน ยาว อกนิฏฺฐภาวนา ฐชปตํ กจฺจตฺตาติจฺจตฺตาทีหิ (สกุกาเร

หิ) สกลจกกวาพคพมํ เอกุสสวํ วีย ชาตํ; อิติ โข ภิกข
เว เอส ปุชาสกุกาโร มยหํ เนว พุทธานุภาเวน นิพพต
โต, (เอส ปุชาสกุกาโร) น นาคเทว- พรหมานุภาเวน (นิพพตโต) ,
(เอส ปุชาสกุกาโร) อตีเต ปน อปฺปมตฺตกปริจจาคานุภาเวน นิพพต
โตติ วตฺวา ธมฺมํ เทเสนฺโต อิมํ คาถมาห

"มตฺตาสุขปริจจาคา ปสฺเส เจ วิปฺลํ สุขํ,

จเช มตฺตาสุขํ ธีโร สมฺปสฺสํ วิปฺลํ สุขนฺติ.

ตตถ (ปะเทศุ) "มตฺตาสุขปริจจาคาติ: (คาถาปาทสฺส) มตฺตา
สุขนฺติ ปมาณยุตฺตํ ปรีตฺตสุขํ วุจฺจติ, ตสฺส (มตฺตาสุขสฺส) ปริจ
จาเคนาติ อตฺโถ.

วิปฺลํ สุขนฺติ: อุพาริ สุขํ นิพฺพานสุขํ วุจฺจติ, ตถเจ ปส
เสยฺยาติ อตฺโถ. อิทํ (อตฺถรูป) วุตฺตํ โหติ "เอกํ หิ โภชนปาตี สข
ชาเปตฺวา ภูณฺชนตฺสส (ปุคฺคสฺส) มตฺตาสุขํ นาม อุปฺปชฺชติ, ตํ
(มตฺตาสุขํ) ปน ปริจจชิตฺวา อุโปสถํ วา กโรนฺตสฺส ทานํ วา
เทนตฺสส (ปุคฺคสฺส) วิปฺลํ อุพาริ นิพฺพานสุขํ นาม นิพฺพตฺตติ; ตส
มา สเจ เอวํ ตสฺส มตฺตาสุขสฺส ปริจจาคา วิปฺลํ สุขํ ปส
สฺติ, อเถตํ วิปฺลํ สุขํ สมฺมา ปสฺสนฺโต ปณฺหิโต ตํ มตฺตาสุขํ จเชย
ยาติ.

เทสนาวสานะ พหุ โสตาปตฺติผลาทีนํ ปาปฺณิสฺสุติ.

อตฺตโนปฺพุพกมฺมวตฺถุ.